רמג דִּין הַמַּשְׁכִּיר שָׂדֶה וּמָרְחָץ לְאֵינוֹ יְהוּדִי. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א א לֹא יַשְׁכִּיר אָדָם (א) מֶרְחָץ שֶׁלּוֹ (ב) לְאֵינוֹ יְהוּדִי, (ג) מִפְּנֵי שֶׁנִּקְרָא עַל (ה) שְׁמוֹ, וְאֵינוֹ יְהוּדִי זֶה עוֹשֶׂה מְלָאכָה בּוֹ בְּשַׁבָּת, (ד) דִּסְתָם מֶרְחָץ לָאו לַאֲרִיסוּתָא (פֵּרוּשׁ אָרִיס, הוּא הָעוֹבֵד לְקַח חֵלֶק מִמַּה שֶׁיַּשְׁבִּיחַ לִבְעָלָיו) עָבִיד, וְאָמְרִי שֶׁכָּל הָרָוַח שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְשָׂכַר אֶת הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּכָךְ וְכָךְ לְיוֹם, וְנִמְצָא הָאֵינוֹ יְהוּדִי עוֹשֶׂה מְלָאכָה (ה) בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אֲבָל (ו) שָׂדֶה מַמָּשׁ, * שֶׁכֵּן דַּרְכּוֹ לְקַבֵּל שָׂדֶה בַּאֲרִיסוּת, וְאַף עַל פִּי שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁהוּא שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אוֹמְרִים הָאֵינוֹ יְהוּדִי לְקָחָהּ בַּאֲרִיסוּת וּלְעַצְמוֹ הוּא עוֹבֵד. (ז) [ב]וְתָנוּר, דִּינוֹ כְּמֶרְחָץ, (ח) וְרַחַיִם,

א עֲבוֹדָה זָרָה כ״א (ע״ב) וּכְרָבָן שְׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הָרִי״ף (ו׳) וְהָרַמְב״ם בְּפֶרֶק (ד׳) [ו׳] מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (הט״ו) וְהַתּוֹסָפוֹת (שם ד״ה אריסא) וְהָרֹא״שׁ שָׁם (פ״א סי׳ כג) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. **ב** טור בְּשֵׁם הָרַמְב״ן (שם ד״ה אבל שדהו) וְהָרֹא״שׁ (שם סי׳ כד) וְהָרַ״ן שָׁם (ד״ה ומהא).

בַּאֵר הֵיטֵב

א (ה) **שְׁמוֹ.** דַּע שְׁלֹשָׁה חִלּוּקִים יֵשׁ בְּדִין שְׁכִירוּת, אֶחָד שֶׁשּׂוֹכֵר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמְּלָאכָה בַּשָּׂדֶה אוֹ בַּמֶּרְחָץ וְהָרְוָחִים אוֹ הַפֵּרוֹת יַחֲלֹקוּ. שֵׁנִי שֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי נוֹטֵל כָּל הָרְוָחִים אוֹ הַפֵּרוֹת וְיִתֵּן לְיִשְׂרָאֵל דָּבָר קָצוּב לְכָל שָׁנָה. וְהַשֵּׁנִי חִלּוּקִים אֵלּוּ מֻתָּרִים בְּשָׂדֶה וּבְמֶרְחָץ מִדִּינָא, דְּהָאֵינוֹ יְהוּדִי אַדַּעְתָּא דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד. רַק חֲכָמִים אָסְרוּ אֵלּוּ הַשֵּׁנִי חִלּוּקִים בְּמֶרְחָץ מִשּׁוּם מַרְאִית עַיִן מִפְּנֵי דְּנִקְרֵאת עַל שְׁמוֹ וְכוּ׳. אֲבָל הַחֲלֻקָּה הַשְּׁלִישִׁית דְּהַיְינוּ שֶׁיִּהְיוּ כָּל הָרְוָחִים לְיִשְׂרָאֵל רַק שֶׁיִּשְׂרָאֵל נוֹתֵן לְאֵינוֹ יְהוּדִי דָּבָר קָצוּב לְכָל שָׁנָה, זֶהוּ וַדַּאי אָסוּר מִדִּינָא אֲפִלּוּ בְּשָׂדֶה כָּל שֶׁכֵּן בְּמֶרְחָץ, דְּהָוֵי הָאֵינוֹ יְהוּדִי שְׁלוּחוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל נֶהֱנֶה מִמְּלָאכָה בְּשַׁבָּת, דְּאַף אִם לֹא יַעֲשֶׂה הָאֵינוֹ יְהוּדִי מְלָאכָה בְּשַׁבָּת יֹטֶל שָׂכְרוֹ הַדָּבָר קָצוּב כָּל שָׁנָה, וְלֵיכָּא לְמֵימַר דְּהָאֵינוֹ יְהוּדִי אַדַּעְתָּא דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד. מֵיהָא אִם מִנְהָג רַב אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְהַשְׂכִּירָם בְּשָׂדֶה אוֹ לִתְּנָם בַּאֲרִיסוּת כְּמִבְּאָר בְּסָעִיף ב׳ חָזֵר לְהִיוֹת הַמֶּרְחָץ כְּשָׂדֶה, הַשֵּׁנִי חִלּוּקִים רִאשׁוֹנִים מַתָּר, וְהַחֲלוּקָה הַשְּׁלִישִׁי אָסוּר. וְדַע דְּכָל הַתֵּר הַשְׂכִּירוּת דְּכָאן הַיְינוּ שֶׁהוּא שׁוֹכְרוֹ דֶּרֶךְ הַבְלָעָה עִם יְמוֹת הַחֹל, אֲבָל לְיוֹם הַשַּׁבָּת לְחוּד אָסוּר בְּכָל גְּוָנַי, עַיֵּן ט״ז (סוף סק״ב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לֹא יַשְׁכִּיר. דַּע שֶׁשְּׁלֹשָׁה חִלּוּקִים יֵשׁ, אֶחָד הוּא אֲרִיסוּת, שֶׁשּׂוֹכֵר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמְּלָאכָה בְּשָׂדֶה אוֹ בְּמֶרְחָץ, וְהָרְוָחִים אוֹ הַפֵּרוֹת יַחֲלֹקוּ. הַשֵּׁנִי הוּא שְׂכִירוּת, שֶׁאֵינוֹ יְהוּדִי נוֹטֵל כָּל הָרְוָחִים אוֹ הַפֵּרוֹת, וְנוֹתֵן לְיִשְׂרָאֵל עֲבוּר שָׂדֵהוּ וּמַרְחָצוֹ דָּבָר קָצוּב לְכָל שָׁנָה. הַשֵּׁנִי חִלּוּקִים אֵלּוּ מֻתָּרִים בְּשָׂדֶה לְגַמְרֵי, וּבְמֶרְחָץ רַק מִדִּינָא, דְּאֵינוֹ יְהוּדִי אַדַּעְתָּא דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד. אֶלָּא שֶׁחָכָמִים אָסְרוּ אֵלּוּ הַשֵּׁנִי חִלּוּקִים בְּמֶרְחָץ מִשּׁוּם מַרְאִית הָעַיִן, מִפְּנֵי דְּנִקְרֵאת עַל שְׁמוֹ וְיָבֹאוּ לְחָשְׁדוֹ שֶׁעוֹשֶׂה בִּשְׁלִיחוּתוֹ. אֲבָל הַחֲלֻקָּה הַשְּׁלִישִׁית דְּהוּא דְּהַיְינוּ שֶׁיִּהְיוּ כָּל הָרְוָחִים לְיִשְׂרָאֵל, רַק שֶׁיִּשְׂרָאֵל נוֹתֵן לְאֵינוֹ יְהוּדִי דָּבָר קָצוּב לְכָל שָׁנָה עֲבוּר פְּעָלָתוֹ, זֶהוּ וַדַּאי אָסוּר מִדִּינָא (ה) בְּמֶרְחָץ, דְּהָוֵי הָאֵינוֹ יְהוּדִי שְׁלוּחוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל נֶהֱנֶה מִמְּלָאכָה בְּשַׁבָּת, דְּאִם לֹא יַעֲשֶׂה יוֹם אֶחָד יַפְסִיד הַיִּשְׂרָאֵל רֶוַח אוֹתוֹ יוֹם. וְעַל כֵּן אִם מִנְהַג רַב אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְהַשְׂכִּירָם אוֹ לִתְּנָם בַּאֲרִיסוּת כַּמְבֹאָר בְּסָעִיף ב׳, חָזֵר לִהְיוֹת הַמֶּרְחָץ כְּשָׂדֶה, הַשֵּׁנִי חִלּוּקִים רִאשׁוֹנִים מַתָּר, וְהַחֲלֻקָּה הַשְּׁלִישִׁית (ג) אָסוּר. וְכָל הֶתֵּר שְׂכִירוּת דְּכָאן הַיְינוּ שֶׁהוּא מַשְׂכִּירוֹ דֶּרֶךְ הַבְלָעָה עִם יְמוֹת הַחֹל, אֲבָל לְיוֹם הַשַּׁבָּת לְחוּד אָסוּר אֲפִלּוּ בְּשָׂדֶה וְגַם נִתְפַּרְסַם, זֶהוּ עִקְּרֵי הַדִּינִים שֶׁכְּסִימָן זֶה בְּקִצְרָה: **א** (א) **מֶרְחָץ שֶׁלּוֹ.** בֵּין שֶׁבָּנָהוּ בְּעַצְמוֹ, (ה) אוֹ אֲפִלּוּ קָנָה וְנִקְרָא שְׁמוֹ עָלָיו: **(ב) לְאֵינוֹ יְהוּדִי.** וְכָל שֶׁכֵּן לְיִשְׂרָאֵל מוּמָר (ג) דְּעוֹבֵר נַמִּי מִשּׁוּם לִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, וְטַעַם זֶה שַׁיָּךְ אַף בְּשָׂדֶה וּבְכָל דָּבָר: **(ג) מִפְּנֵי שֶׁנִּקְרָא.** פֵּרוּשׁ דְּמֵהֵיכָא דְּמֵהֵיכָא שָׁרֵי לְהַשְׂכִּירוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְשָׁנָה אוֹ לְחֹדֶשׁ שֶׁיִּתֵּן לוֹ כָּךְ וְכָךְ בֵּין יַסִּיק בּוֹ הָאֵינוֹ יְהוּדִי בֵּין לֹא יַסִּיק בּוֹ הָאֵינוֹ יְהוּדִי, דְּאִסּוּר שְׂכִירוּת הוּא עוֹשֶׂה, וַאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ לוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי רַק חֵלֶק בָּרֶוַח הַמֶּרְחָץ גַּם כֵּן אָמְרִינַן אַדַּעְתָּא דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסוֹף הַסָּעִיף, אֶלָּא שֶׁאָסוּר בְּכָל זֶה מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן שֶׁנִּקְרֵאת עַל שְׁמוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְיֹאמְרוּ הַבְּרִיּוֹת דְּשָׂכִיר יוֹם הוּא וּשְׁלוּחוֹ הוּא. וְדַוְקָא כְּשֶׁמַּשְׂכִּירוֹ לְשָׁנָה אוֹ לְחֹדֶשׁ, אֲבָל לְהַשְׂכִּירָהּ לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְיָמִים שֶׁיִּתֵּן לוֹ הָאֵינוֹ יְהוּדִי כָּל יוֹם וְיוֹם שֶׁיַּסִּיקֶנּוּ כָּךְ וְכָךְ, אַף דְּגַם זֶה אַדַּעְתָּא דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד, (ד) מִכָּל מָקוֹם מִדִּינָא אָסוּר, דְּהָוֵי כִּשְׂכַר שָׁבַת. (ה) וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן רמ״ד (ס״א) דְּדָבָר הָאָסוּר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּתוֹךְ הַתְּחוּם שֶׁל יִשּׁוּב יִשְׂרָאֵל: **(ד) דִּסְתָם מֶרְחָץ.** פֵּרוּשׁ דְּכָתַב לְהַלָּן דְּשָׂדֶה מַתָּר לְהַשְׂכִּירוֹ מִטַּעַם זֶה שֶׁיִּתְלוּ בַּאֲרִיסוּת, וְעַל זֶה קָאָמַר דִּבְמֶרְחָץ לֵיכָּא הַאי טַעֲמָא לְהַתִּיר, דְּאֵין דֶּרֶךְ לִתְּנוֹ גַּם כֵּן שֶׁהִשְׂכִּירוֹ כְּפִי הָאֱמֶת, דְּלֹא שְׂכִיחַ: **(ה) בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל.** וְזֶהוּ אִסּוּר גָּמוּר כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת דַּאֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי שַׁבָּת (שמות יב טז) דְּכָל מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה בָּהֶם׳ וְלֹא כְּתִיב לֹא תַעֲשֶׂה, לְרַמֵּז דַּאֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֲחֵרִים לֹא יֵעָשֶׂה. (ו) וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁעוֹשֶׂה בְּעַצְמוֹ מְלָאכָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּתוֹ, גַּם כֵּן צָרִיךְ לְמִחוֹת בְּיָדוֹ: **(ו) שָׂדֶה מַמָּשׁ.** לְהַשְׂכִּיר לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּדָבָר קָצוּב, דְּאַף דִּנְקְרֵאת נַמִּי עַל שְׁמוֹ כְּמוֹ מֶרְחָץ (ט) דְּכָל מְחֻבָּר סְתָמָא שֵׁם בְּעָלָיו עָלָיו, וּלְהַשְׂכִּיר נַמִּי (י) לֹא שְׂכִיחַ כָּל כָּךְ, מִכָּל מָקוֹם מַתָּר, דְּלֹא יַחְשְׁדוּהוּ בִּשְׂכִיר יוֹם כִּדְמְפָרֵשׁ שֶׁכֵּן דַּרְכּוֹ וְכוּ׳, וּלְפִיכָךְ יִתְלוּ בַּאֲרִיסוּת, וַאֲרִיסוּת שָׁרֵי דְּאַדַּעְתָּא דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד כִּדְלִקְמַן בְּהַגָּה״ה: **(ז) וְתָנוּר.** לְהַשְׂכִּיר תַּנּוּרוֹ לָאֻפּוֹת בּוֹ דֵּינוֹ כְּמֶרְחָץ, דְּתַנּוּר נַמִּי אֵין דַּרְכּוֹ לְהַשְׂכִּירוֹ וְלִתְּנוֹ בַּאֲרִיסוּת כְּמוֹ מֶרְחָץ, וְיַחְשְׁדוּ דְּשָׂכִיר יוֹם הוּא אֲצְלוֹ: **(ח) וְרַחַיִם וְכוּ׳.** מִשּׁוּם דְּדַרְכּוֹ לִתְּנוֹ בַּאֲרִיסוּת כְּמוֹ שָׂדֶה, וּלְפִיכָךְ לְהַשְׂכִּירוֹ נַמִּי מַתָּר וּכְדִלְעֵיל (סק״ו). וְעַיֵּן בְּרַ״ן (מו: ד״ה ולענין פורני) דְּמַשְׁמַע דְּאִם אֵין דַּרְכּוֹ אֲנָשִׁי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם לִתֵּן רֵחַיִם בַּאֲרִיסוּת, דִּינוֹ כְּמוֹ מֶרְחָץ לְאִסּוּר, דְּבָאֻמֶּת תָּלוּי בְּכָל אֵלּוּ הַדְּבָרִים לְפִי מִנְהַג הַמְּדִינָה בֵּין לְהָקֵל בֵּין לְהַחְמִיר וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ב׳:

בְּאוּר הַלָּכָה

א * שֶׁכֵּן דַּרְכּוֹ וְכוּ׳. יֵשׁ לְעַיֵּן אִם הַפְּרוּשׁ דִּרֹב הָעוֹלָם נוֹתְנִין בַּאֲרִיסוּת, וְכֵן כָּתַב הָרֹא״שׁ שָׁם בְּלִשּׁוֹנוֹ סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דַּעֲבוֹדָה זָרָה (סי׳ כג), **אֲבָל אִם הַמִּנְהָג שָׁוֶה לִשְׂכֹּר פּוֹעֲלִים כְּמוֹ אֲרִיסוּת, אָסוּר, דְּלֹא יִתְלוּ בְּאֲרִיסוּת, אוֹ דִּילְמָא דִּבְכִהְאֵי גַּוְנָא גַּם כֵּן שָׁרֵי,** וּמַה שֶּׁאָמַר בְּגִמָּרָא אֲרִיסָא אֲרִיסוּתֵיהּ עָבִיד הַיְינוּ שֶׁדָּרְכּוֹ נַמִּי לִתֵּן בַּאֲרִיסוּת, לְאַפּוֹקֵי מֶרְחָץ דְּאֵין דַּרְכּוֹ לִתֵּן בַּאֲרִיסוּת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַר״ן סוֹף פֶּרֶק כָּל כְּתָבֵי (מו: ד״ה גרסי׳) לְפִי שֶׁהוֹצָאוֹתָיו מְרֻבִּין וּשְׂכָרוֹ מוּעָט, וְיוֹדְעִין הַכֹּל שֶׁכְּשֶׁבִּיל יִשְׂרָאֵל הוּא עוֹשֶׂה. **וּמִלְּשׁוֹן הָרַמְב״ם מַשְׁמַע כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה בְּשֵׁם הָרֹא״שׁ,** דְּזֶה לְשׁוֹנוֹ בְּפֶרֶק ו׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת הֲלָכָה ט״ו, דְּכָר שֶׁשֵּׁם יִשְׂרָאֵל בְּעָלָיו קְרוּי עָלָיו, וְאֵין דַּרְכּוֹ רֹב אַנְשֵׁי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם לְהַשְׂכִּירוֹ אוֹ לִתְּנוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) אַף שֶׁכְּבָאֵר הֵיטֵב (סק״א) אִיתָא דְּאֲפִלּוּ בְּשָׂדֶה אָסוּר מִדִּינָא, זֶה אֵינוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּסוֹף סָעִיף קָטָן ב׳ וְהָעַתֶּקְנוּהוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ״ עַיֵּן שָׁם:

(ג) הַיְינוּ שֶׁאָסוּר מִדִּינָא בְּמֶרְחָץ, וּבְשָׂדֶה הוּא רַק מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ״:

א (ס) מַגֵּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ג׳ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ב)** סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דַּעֲבוֹדָה זָרָה לְעִנְיַן אֵינוֹ יְהוּדִי עַיֵּן שָׁם: **(ג)** מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״א) בְּתוֹסֶפֶת בְּאוּר: **(ד)** טור וּמַגֵּן אַבְרָהָם (שם): **(ה)** אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ב) וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״א): **(ו)** ר״ן בְּסוֹף פֶּרֶק קַמָּא הַלָּבוּשׁ וְחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל ג סי״א): **(ז)** עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף בְּסוֹף סִימָן רמ״ד מַה שֶּׁכָּתַב עַל הַמַּכִּילְתָּא (בא פרשה ט) בְּשֵׁם הַסְּמַ״ג (לאוין עה) דְּסַפּוּקֵי מְסַפְּקָא לֵיהּ אוּלַי הוּא דְּרָשָׁא גְּמוּרָה, וְעַיֵּן לְבוּשׁ (ס״א), אֲבָל מִכָּל הַפּוֹסְקִים מַשְׁמַע דְּהוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, וְעַיֵּן בְּרַמַ״ן (שמות יב טז) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּנִסְתָּא מְטַעֵית הִיא בְּמַכִּילְתָּא, וְכֵן הִסְכִּים הַגְּרַ״א בְּהַגָּהוֹתָיו עַל הַמַּכִּילְתָּא דְּנִסְתָּא הָעִקָּרִית הִיא כְּמוֹ שֶׁהָעֶתֶק בְּיַלְקוּט (בא רמז רא), וּמִמַּילָא מִפְרָשׁ בְּהַדְיָא דְּאֵין בּוֹ אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא: **(ח)** הַגָּהוֹת מַיְימוֹנִי בְּפֶרֶק ו׳ (אות ו) וְכֵן כָּתְבוּ הַלְּבוּשׁ וְחַיֵּי אָדָם (ס״א): **(ט)** עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן רמ״ד (ס״א): **(י)** ר״ן (ע״ז שם):

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רמג רמד

אֵינוֹ יְהוּדִי, שָׁרִי (בית יוסף (ד"ה כתוב בתשובות) בשם מהר"י אבוהב ורבינו חננאל (ע"ז יט:) ואור זרוע (הל' ערב שבת סי' נ)). וְאִם עָבַר וְהִשְׁכִּירוֹ בְּמָקוֹם הָאָסוּר, (טז) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁשְּׂכָרוֹ מֻתָּר (בית יוסף (שם) בשם הגאונים), (ד) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאָסוּר (מרדכי פרק קמא דשבת (סי' רמו)), וְכֵן עִקָּר (וְעַיֵּן לְקַמָּן סוֹף סִימָן רמ"ה):

רמד אֵיזוּ מְלָאכוֹת יָכוֹל הָאֵינוֹ יְהוּדִי לַעֲשׂוֹת בְּעַד הַיִּשְׂרָאֵל. וּבוֹ ו' סְעִיפִים:

א [א]**פּוֹסֵק [אָדָם]** (פְּרוּשׁ, מַתָּנָה) **עִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי עַל הַמְּלָאכָה** (א) **וְקוֹצֵץ דָּמִים, וְהָאֵינוֹ יְהוּדִי עוֹשֶׂה** (ב) **לְעַצְמוֹ, וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּשַׁבָּת, (ב) מֻתָּר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים** (ג) * **בְּצִנְעָה, (ד) שֶׁאֵין מַכִּירִים הַכֹּל שֶׁזּוֹ הַמְּלָאכָה הַנַּעֲשֵׂית בְּשַׁבָּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיא, אֲבָל אִם הָיְתָה יְדוּעָה וּמְפֻרְסֶמֶת אָסוּר, שֶׁהֲרוֹאֶה אֶת הָאֵינוֹ יְהוּדִי עוֹסֵק אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁקָּצַץ, וְאוֹמֵר שֶׁפְּלוֹנִי שָׂכַר** (ג) **הָאֵינוֹ יְהוּדִי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּשַׁבָּת. (ה) לְפִיכָךְ הַפּוֹסֵק עִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי לִבְנוֹת לוֹ** (ג) [ג] (ו) **חֲצֵרוֹ אוֹ בֵּיתוֹ, * אוֹ** (ד) (ז) **לְקַצֵּר לוֹ שָׂדֵהוּ, [ב]אִם הָיְתָה הַמְּלָאכָה**

א [א] תּוֹסְפוֹת שָׁם בַּעֲבוֹדָה זָרָה כ"א (ע"ב ד"ה ארי"ס) וּבְשַׁבָּת י"ז (ע"ב ד"ה אין נותנין) וְהָרא"ש שָׁם בַּעֲבוֹדָה זָרָה (פ"א סי' כג). ב שָׁם מַהָא דְּמוּצָב קָטָן י"ב (ע"א).

בְּאֵר הֵיטֵב

(ד) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאָסוּר.** ב"ח (ס"ג) כָּתַב דְּלֹא פְּלִיגִי, דִּבְמָקוֹם דְּמַתָּר מִדִּינָא אֲלָא מִשּׁוּם מַרְאִית עַיִן אָסְרוּ שָׂכְרוֹ מֻתָּר. וּמִכָּל מָקוֹם דְּוָקָא בְּהֶבְלָעָה, אֲבָל אִם הֵבִיא שְׂכַר שַׁבָּת לְבֵיתוֹ אָסוּר כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סוֹף סִימָן רמ"ה:

א (ה) **לְעַצְמוֹ.** פְּרוּשׁ דְּאֵין קְפִידָא לְיִשְׂרָאֵל בָּזֶה, דְּאִם לֹא יַעֲשֶׂה הַיּוֹם יַעֲשֶׂה לְמָחָר: (ג) **הָאֵינוֹ יְהוּדִי.** כְּלוֹמַר שֶׁשְּׂכָרוֹ לְיָמִים, וְזֶה אָסוּר מִדִּינָא: (ג) **חֲצֵרוֹ.** הַתּוֹסָפוֹת סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דַּעֲבוֹדָה זָרָה (כא: ד"ה אריסא) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם כָּתַב דְּרַבֵּנוּ תָּם הָיָה מַתִּיר לִבְנוֹת בַּיִת עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי בְּקִבְלָנוּת, פֵּירֵשׁ דְּאֵין שָׂכַח לְיִשְׂרָאֵל כְּמָה שְׁבּוֹנֶה בְּשַׁבָּת, כְּמוֹ בְּשָׂדֶה דְּאָרִיס אֲרִיסוּתֵיהּ עָבִיד הָכִי נְמִי בְּזֶה דְּאֵינוֹ יְהוּדִי עוֹשֶׂה קַבְּלָנוּת בְּשַׁבָּת, וְהַטַּעַם מִפְּנֵי הָרוֹאִים שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ מְלָאכָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיא עוֹשָׂה: (ד) **לְקַצֵּר.** אַף עַל גַּב דְּדָרְכּוֹ שָׂדֶה לַאֲרִיסוּת וְאִם כֵּן יִסְבְּרוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּבֵית יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת, וְהַטַּעַם מִפְּנֵי הָרוֹאִים שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ מְלָאכָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיא עוֹשָׂה: (ד"ס ס"ג) וְכָתַב ר"י אוֹסֵר מִשּׁוּם שִׁנּוּי בְּעִנְיָנוֹ תָּם בְּצִעְצֵמוֹ לֹא סָמַךְ עַל הוֹרָאָתוֹ כְּשָׁכְנָה בֵּיתוֹ. וְכָתַב הַגָּהַת מִיְמוֹן (פ"ו אות ו) דְּהַשְׁפָּחוֹת אֲסוּרוֹת לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּבֵית יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת, וְהַטַּעַם מִפְּנֵי הָרוֹאִים שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ מְלָאכָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיא עוֹשָׂה:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ג] **חֲצֵרוֹ.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְכָתַב בְּשֵׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ג' (סי' טו) בַּיִת שֶׁהוּא עוֹמֵד לִפְלֹ מֻתָּר לִשְׂכֹּר אֵינוֹ יְהוּדִי בְּעֶרֶב שַׁבָּת בְּקִבְלַת שִׂיכְמוֹ הַמַּפֶּלֶת עַל יְדֵי קוֹרוֹת, אַף לֹא יִשְׂכֹּר בְּפָרוּשׁ אֶלָּא יֹאמַר כָּל הַמִּתְקַן אֵינוֹ מִפְסִיד, וְכֵן בְּחָבִית שֶׁנִּסְדְּקָה יוּכַל לַעֲשׂוֹת כֵּן עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב בְּשׁוּ"ת נוֹדַע בִּיהוּדָה (מהדו"ק) חֵלֶק א' סִימָן י"ב בְּאֶחָד שֶׁהָיָה דָּחוּק לִבְנוֹת בְּחֹל הַמּוֹעֵד סְכוֹת, שֶׁאַחַר כָּךְ יִקָּחוּ הַפּוֹעֲלִים לְמִבְצָר וְלֹא יַשִּׂיג בַּעֲלֵי מְלָאכָה וְיִצְטָרֵךְ לִישֵׁב בְּלִי מַחֲשָׁה מִגֶּשֶׁם וּמִטָּר בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, וְכָתַב שֶׁיֵּשׁ לְצַדֵּד לְהַתִּיר בְּקַבְּלָנוּת אַף בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, כֵּיוָן שֶׁבְּקַהִלַּת קֹדֶשׁ פְּרָאג רב בְּנְיָנִים שְׁבוּנִים הַיְהוּדִים

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁהִשְׁכִּירוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי, (ח) כֵּן כָּתְבוּ הַרְבֵּה אֲחֲרוֹנִים. (יח) [א]**וְיֵשׁ** מְקִלִּין עוֹד דְּאִם הוּא עוֹמֵד בְּרִשׁוּת אַחֵר בְּפָנֵי עַצְמוֹ שֶׁלֹּא בַּחֲצֵרוֹ, אָז אֲפִלּוּ רוֹחֲצִין בּוֹ גַּם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי, דְּמִסְתָּמָא אֵין הַכֹּל יוֹדְעִים שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ רַק אוֹתָן הַשְּׁכֵנִים שֶׁל הַמֶּרְחָץ, וּמִסְתָּמָא נִתְוַדַּע לָהֶם גַּם אֶת זֶה שֶׁהִשְׁכִּירוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי: (טז) **יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁשְּׂכָרוֹ מֻתָּר וְכוּ'.** וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּלֹא פְּלִיגִי, דִּבְמָקוֹם דְּמַתָּר מִדִּינָא כְּגוֹן שֶׁהִשְׁכִּיר הַמֶּרְחָץ לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְשָׁנָה אוֹ לְחֹדֶשׁ, דְּמִשּׁוּם שְׂכַר שַׁבָּת לֵיכָּא, דַּהֲלֹא הוּא בְּהֶבְלָעָה, וְאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִשּׁוּם מַרְאִית הָעַיִן כַּנַּ"ל בְּסָעִיף א', לָכֵן בְּדִיעֲבַד מֻתָּר לְקַבֵּל הַשְּׂכָר מֵהָאֵינוֹ יְהוּדִי, (יט) מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הִשְׁכִּירוֹ לְיָמִים דְּמִדִּינָא אָסוּר מִשּׁוּם שְׂכַר שַׁבָּת, (כ) לָכֵן אֲפִלּוּ הֵבִיא הָאֵינוֹ יְהוּדִי מַעֲצְמוֹ מָעוֹת אָסוּר לְקַבֵּל הַיְמֻנּוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רמ"ה סָעִיף ו', וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמַשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כג), וְאִם הַמְּלָאכָה מֻתָּלֶת עַל יִשְׂרָאֵל עַיֵּן רֵישׁ סִימָן רמ"ה:

א (א) **וְקוֹצֵץ דָּמִים.** הַיְינוּ קַבְּלָנוּת, שֶׁמַּתָּנָה עִמּוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ אֵיזֶה מְלָאכָה בְּשָׂכָר דָּבָר קָצוּב. וְאִם עוֹשֶׂה לוֹ בְּטוֹבַת הֲנָאָה עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן רמ"ז סָעִיף ד' וּבְסִימָן רנ"ב סָעִיף ב': (ב) **מֻתָּר.** דְּכֵינָן שֶׁקָּצַץ, אַדַּעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ קָעָבִיד לְמֵהַר לְהַשְׁלִים מְלַאכְתּוֹ, (ג) דְּלַיִשְׂרָאֵל אֵין קְפִידָא בָּזֶה דְּאִם לֹא יַעֲשֶׂה הַיּוֹם יַעֲשֶׂה לְמָחָר, דְּאִם קוֹבֵעַ לוֹ מְלַאכְתּוֹ בְּשַׁבָּת אָסוּר כְּדִלְקַמָּן סִימָן רמ"ז סָעִיף א': (ג) **בְּצִנְעָה.** הַיְינוּ שֶׁהִיא מְלָאכָת צְנִעָה, לְפִי שֶׁאֵין הַכֹּל מַכִּירִין שֶׁהִיא שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכִמּוֹ שֶׁמְּפֹרָשׁ, (ד) אֲבָל אֵין הָכִי נַמִּי דַּאֲפִלּוּ אִם הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ (ג) בְּפַרְהֶסְיָא שָׁרֵי, כֵּיוָן דְּהַמְּלָאכָה עַצְמָהּ אֵין יְדוּעַ שֶׁהִיא שֶׁל יִשְׂרָאֵל: (ד) **שֶׁאֵין מַכִּירִים הַכֹּל.** וַאֲפִלּוּ אִם קָצַץ יוֹדְעִים שֶׁהִיא מְלָאכַת יִשְׂרָאֵל שָׁרֵי. וְאַף עַל גַּב דְּמִבְּאָר לְקַמָּן בְּהַגָּ"ה דֵּישׁ לָאוֹסְרִים וּבְנֵי בֵּיתוֹ שֶׁיַּחְשְׁדוּ אוֹתוֹ, שֶׁם שֶׁהִיא מְלַאכְתּוֹ מֻחְבָּר שֶׁם בָּעֲלִיו נִקְרָא עָלָיו הֶחְמִירוּ בּוֹ בְּיוֹתֵר: (ה) **לְפִיכָךְ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּסִתָּם מֻחְבָּר הֲוֵי כְּאִלּוּ יָדוּעַ וּמְפֻרְסֶמֶת שֶׁהִיא שֶׁל יִשְׂרָאֵל: (ו) **חֲצֵרוֹ אוֹ בֵּיתוֹ.** וַאֲפִלּוּ אִם הוּא עוֹמֵד בְּמָקוֹם שֶׁאֵין יָדוּעַ שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ גַּם כֵּן אָסוּר, דֵּישׁ לָחֹשׁ לִשְׁכֵנָיו שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ וַיַּחְשְׁדוּהוּ שֶׁשָּׂכְרוּ הוּא לְיָמִים [מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד) וּשְׁאָר אֲחֲרוֹנִים]: (ז) **לְקַצֵּר לוֹ שָׂדֵהוּ.** וַאַף עַל גַּב דְּדָרְכּוֹ שָׂדֶה לַאֲרִיסוּת וְאִם כֵּן יִסְבְּרוּ שֶׁלְּקַחָהּ בַּאֲרִיסוּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ח) [שְׁיָרֵי] כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ד) וְאֵלֶּה רַבָּה (סק"ח) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד) וְתוֹסְפוֹת שַׁבָּת (סק"ד) וְהַגָּהוֹת הַגְּאוֹן רַבִּי חַיִּים צָאנְזֶר, דְּלֹא כְּמַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד) דְּמִחְמִיר שֶׁיִּהְיֶה שְׁתַּיִם לְטֹיבוּתָא, שֶׁיִּהְיֶה עוֹמֵד בְּרִשׁוּת אַחֵר וְשֶׁלֹּא יִרְחֲצוּ בּוֹ אֶלָּא שְׁנֵי הַדְּיָרָה, וְעַיֵּן בְּט"ז (סק"ג) שֶׁהִקְשָׁה עַל הָרַמ"א שְׁתֵּי קְשָׁיוֹת, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (שם) שֶׁיִּשְׁבָּם: (יח) **אֵלִיָּה רַבָּה** (שם) וְהַגָּהוֹת הַגְּרַ"ח הַנַּ"ל. **אַךְ עֲצַם הַסְּבָרָא לֹא בְּרִירָא לִי כָּל כָּךְ, דְּאִם יֵשׁ בָּזֶה יִשְׂרָאֵל מִבְּכָר קֹדֶם שֶׁהִשְׁכִּירוּ, מֵאִי מְהָנֵי דְּהוּא עַתָּה בְּרִשׁוּת אַחֵר הֲלֹא כְּבָר נִקְרָא שֵׁם יִשְׂרָאֵל עָלָיו עַל יְדֵי זֶה, וְאִם לֹא יֵשׁ בָּזֶה מְעוֹלָם רַק תֵּבָת הִשְׁכִּירוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי אִם כֵּן פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי אֲפִלּוּ אִם הוּא עוֹמֵד בִּרְשׁוּתוֹ לְפִי מָה שֶׁמְּקֻבָּל הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ג', וּלְפִי עִנְיוּת דַּעְתִּי אֶפְשָׁר** דְּכְתִיבִי הַשְׁמִיטוּ הָרַמ"א וּבֵית יוֹסֵף דִּין זֶה, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (יט) **וְכֵן אִם הוּא בְּקַבְּלָנוּת עַל הַשָּׁנָה בְּאֹפֶן דְּאָסוּר מִדִּינָא, גַּם כֵּן אָסוּר לְהָנוֹת** [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ח)]:

(כ) מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) וּשְׁאָר אֲחֲרוֹנִים:

א (ב) מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"א) וּשְׁאָרֵי אֲחֲרוֹנִים: (ג) בֵּית יוֹסֵף סִימָן רנ"ב (ד"ה ודע) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב חלק יב) וְכֵן סְתָם שֵׁם בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סָעִיף ג' וְכֵן כָּתְבוּ הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן י"ג וְהַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת (סק"ג) וְהַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ג ס"ו), וְדִבְרֵי הַלְּבוּשׁ (ס"א) בָּזֶה צָרִיךְ עִיּוּן: (ג) **דְּאַף דִּלְכְאוֹרָה הַמַּחְבֵּר בְּסָעִיף ב' לֹא כְּבִירָא לֵיהּ כְּהַיְשׁ אוֹמְרִים שֶׁם וּכְבִירָא לֵיהּ דְּמַחְמִרִינַן אֲפִלּוּ אִם הַמְּלָאכָה אֵינָהּ מְסֻרְסֶמֶת, הַיְינוּ דַּוְקָא בְּמַחְבֵּר וּמְשׁוּם לֹא פְּלוּג, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּצִנְעָנוּ דְּאִיהֲרִינַן בְּתִלּוּשׁ:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ג טור בְּשֵׁם רַב הַאי. ד הרא"ש שָׁם.

דִּינָם כְּשָׂדֶה. הַגָּהּ: (ט) וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא לָקְחָהּ הָאֵינוֹ יְהוּדִי (י) רַק לִשְׁלִישׁ אוֹ לִרְבִיעַ, וְיֵשׁ לַיִּשְׁרְאֵל הֲנָאָה בְּמַה שֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי עוֹבֵד בְּשַׁבָּת, שָׁרִי, דְּאֵינוֹ יְהוּדִי אַדַּעְתָּא דְּנַפְשֵׁהּ עוֹבֵד (בית יוסף (ד"ה גרסינן) בשם מיימוני פרק (ז') [ו'] (סט"ו) ובית יוסף סימן רמ"ה (ד"ה ומלמ) בשם ספר התרומה (הל' עכו"ס סי' קמז)): ב [ג]אֶפְלוּ מָרְחָץ אוֹ תַּנּוּר, אִם הִשְׁכִּירָם שָׁנָה אַחַר שָׁנָה וְנִתְפָּרְסֵם הַדָּבָר עַל יְדֵי כָּךְ שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִשְׂכֹּר פּוֹעֲלִים אֶלָּא לְהַשְׁכִּירָם, [ד]וְכֵן אִם מִנְהַג רֹב אַנְשֵׁי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם לְהַשְׁכִּירָם אוֹ לִתְּנָם בַּאֲרִיסוּת, (יא) מֻתָּר לְהַשְׁכִּירָם לְאֵינוֹ יְהוּדִי אוֹ לִתְּנָם לוֹ בַּאֲרִיסוּת. הַגָּהּ: וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם הָאָסוּר, אִם אֵין הַמָּרְחָץ אוֹ הַתַּנּוּר שֶׁל יִשְׂרָאֵל (יב) רַק שְׂכָרָם (ג) (יג) מֵאֵינוֹ יְהוּדִי (יד) * וְחָזַר וְהִשְׁכִּירָם לְאֵינוֹ יְהוּדִי, שָׁרִי, דְּאֵין שָׁם הַיִּשְׂרְאֵל נִקְרָא עָלָיו (אור זרוע בשם גאונים). וְכֵן אִם יֵשׁ מָרְחָץ (טו) בְּבֵית דִּירָה, וְאֵין רוֹחֲצִין בַּמָּרְחָץ רַק אוֹתָן [ג] שֶׁבְּבֵיתוֹ, וְהֵם יוֹדְעִים שֶׁשְּׂכָרוֹ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [ג] **שֶׁבְּבֵיתוֹ.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב, וְכָתַב בִּדְבָרֵי יוֹסֵף סִימָן ט' רְאוּכָן יֵשׁ לוֹ בַּיִת בְּתוֹךְ הָעִיר לְצָרְכּוֹ מְלֵאכֶת הָעַבְדָנִין וְהֵם שְׁכִירֵי חֹדֶשׁ, אֵין רְאוּי לְהָקֵל מֵחֲמַת דַּעַת הָרַמְבַּ"ם, כֵּיוָן שֶׁהָרַבָּה מְפָרְשִׁים דַּעַת הָרַמְבַּ"ם לְהַחְמִיר כְּשֶׁמְּרוֹרִיחַ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שִׂדָּה עוֹשָׂה בְּשַׁבָּת, וַאֲפִלּוּ בְּקִבְלָנוּת שֶׁלֹּא עַל זְמַן אֵין הַתֵּר בְּבֵיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אַךְ בִּכְהָאי גַּוְנָא שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל אֵינוֹ דָּר שָׁם וְאֵין שָׁם בְּנֵי בַּיִת שֶׁיִּחְשְׁדוּהוּ, אִי אִם יַעֲשֶׂה בְּצִנְעָה וּבְדָלֶת סָגוּר בְּאֹפֶן שֶׁהָעוֹבְרִים בַּשּׁוּק לֹא יִרְגִּישׁוּ שֶׁהַפּוֹעֲלִים עוֹשִׂים שָׁם מְלָאכָה יֵשׁ לְהַתִּיר עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת מַיִם רַבִּים סִימָן ט"ו ט"ז י"ז שֶׁחוֹלֵק עַל דִּבְרֵי יוֹסֵף וְכָתַב דְּכֵיוָן דְּהוּא בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵין חִלּוּק בֵּין אֵיפָא רוֹאִים לְלֵיפָא רוֹאִים עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

ב (כ) **מֵאֵינוֹ יְהוּדִי.** בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כתוב בתשו') כָּתַב אֲפִלּוּ קָנָאוֹ מֵאֵינוֹ יְהוּדִי שָׁרִי לְהַשְׁכִּירוֹ, כֵּיוָן שֶׁעֲדַיִן לֹא יָשַׁב בּוֹ וְלֹא נִקְרָא שְׁמוֹ עָלָיו, עַל כֵּן נִרְאֶה לְהַתִּיר אַף בְּקָנָה. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג): (ג) **שֶׁבְּבֵיתוֹ.** צָרִיךְ עִיּוּן הָא כָּתַב בְּסִימָן רמ"ד (ס"א) דַּאֲפִלּוּ דָּר בֵּין הַכּוּתִים יֵשׁ לְחוּשׁ לְאוֹרְחִים הַבָּאִים שָׁם, הָכָא נַמִּי נָחוּשׁ לָזֶה, וְעוֹד הָא קַיְמָא לַן דְּכָל שֶׁאָסְרוּ מִשּׁוּם מַרְאִית עַיִן אֲפִלּוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים אָסוּר. ט"ז עַיֵּן שָׁם (סק"ג). וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד) הָאֲרִיךְ וְהָעֲלָה דְּתַרְתֵּי בְּעִינַן, דְּעוֹמֵד בְּרֹאשׁוּת אַחַר בְּפָנֵי עַצְמוֹ, וְשֶׁלֹּא יְהֵא רוֹחֲצִין בּוֹ אֶלָּא שְׁכֵנָיו עַיֵּן שָׁם [וּבְסֵפֶר אֵלִיָּהוּ רַבָּה (סק"ח) מְתָרֵץ קֻשְׁיַת מַגֵּן אַבְרָהָם וְהָעֲלָה כְּדַעַת רַמ"א עַיֵּן שָׁם]:

בֵּאוּר הֲלָכָה

בַּאֲרִיסוּת, אָסוּר לְהַשְׁכִּירוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי וְכוּ', מַשְׁמַע דְּלְהַתִּירָא בָּעֵינַן רוּבָּא, וְכֵן **מִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ** בְּסָעִיף ב':

ב * **וְחָזַר וְהִשְׁכִּירָם.** **עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק יד) **שֶׁכָּתְבוּ יֵשׁ אוֹמְרִים דְּהַשְׁכִּירוּת נָמֵי וְכוּ',** הוּא דַּעַת הַטּ"ז (סק"ב) וְכֵן מַשְׁמַע מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"א), **אֲבָל דַּעַת הַנָּהָר שָׁלוֹם** (סק"א) **וְכֵן הַחַיֵּי אָדָם** (ח"ב כלל ג סי"ג) **כְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ו), **וּבְאֶמֶת מִסְתַּבְּרָא כְּוָותֵיהּ** דְּהָא מַשְׁמַע בְּגְמָרָא דְּהַשְׁכִּירוּת לֹא שְׁכִיחָא כָּל כָּךְ, וּמְפֻרָשׁ שָׁם בְּעָלְיו הָרִאשׁוֹן הָאֵינוֹ יְהוּדִי עָלָיו אַף עַתָּה, וְיִתְלוּ דְּשְׁכִיר יוֹם שֶׁל הָרִאשׁוֹן הוּא, וּכְשֶׁיִּוָּדַע לָהֶם דְּמִיִּשְׂרָאֵל הוּא יִוָּדַע גַּם זֶה דְּשָׂכְרוֹ מִיִּשְׂרָאֵל, **אִם לֹא שֶׁיֵּשֵׁב בָּהּ הַיִּשְׂרָאֵל כַּמֶּה שָׁנִים וְנִתְפָּרְסֵם לְכָל אֵז יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ט) **וְאַף עַל פִּי וְכוּ'.** אַשָּׁדֶה וְרַחַיִם קָאֵי, דְּהַמְחַבֵּר מְיַיֵּרֵי בִּשְׁכִירוּת, וְהוּא מוֹסִיף דְּאַף אֲרִיסוּת מָתָר, וְהַמְחַבֵּר גַּם כֵּן סְבִירָא לֵיהּ כֵּן, דְּמִשְּׁעַם זֶה הִתִּיר בִּשְׁכִירוּת כַּנַּ"ל, אֲלָא שֶׁהוּא בֵּאֵר בְּהֶדְיָא: (י) **רַק לִשְׁלִישׁ וְכוּ'.** וְדַוְקָא בָּזֶה שָׁנוֹתֵן לְאֵינוֹ יְהוּדִי חֵלֶק בַּתְּבוּאָה, (יא) אֲבָל אִם שָׂכַר הָאֵינוֹ יְהוּדִי לַעֲבֹד בּוֹ כָּל הַשָּׁנָה וְשֵׁיטַל הַיְּהוּדִי כָּל הַתְּבוּאָה מֵהַמְּלָאכָה בְּזֶה גַּם כֵּן שָׁרִי דְּהָאֵינוֹ יְהוּדִי אַדַּעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד, דְּאַף אִם לֹא יִזְבֶּל וְיַחְרֹשׁ וְיִקְצֹר הַשָּׂדֶה בְּשַׁבָּת יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּחֹל וּמִמֵּהֵר בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר, דְּיֵכֵאוּ לְחָשְׁדוֹ בְּשָׂכִיר יוֹם וְלֹא יִתְלוּ בַּאֲרִיסוּת כְּשֶׁיִּרְאוּ לְבַסּוֹף שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם חֵלֶק בִּפְרוֹת הָאָרֶץ וּכְדִלְקַמָּן בְּרֵישׁ סִימָן רמ"ד (ס"א). (יב) [א]וְעַד דְּהָמָרְחָץ כְּהָאי גַּוְנָא, דְּהַיְינוּ שֶׁשּׁוֹכֵר אֵינוֹ יְהוּדִי לַעֲבֹד בּוֹ כָּל הַשָּׁנָה וְשֵׁיטַל הַיְּהוּדִי כָּל הָרֶוַח שֶׁל הַשַּׁבָּתוֹת, מִדִּינָא אָסוּר, (יג) וְהוּא הַדִּין בְּרַחַיִם בְּאֹפֶן זֶה, דְּהָא דְּשָׁרִינַן מִתְּחִלָּה מִדִּינָא, הַיְינוּ דַּוְקָא בְּשָׂדֶה וְכַדּוֹמֶה דְּהַמְּלָאכָה קְצוּבָה וְאָפְשָׁר לְהַשְׁלִימָהּ בְּכָל עֵת, דְּאֵין רֶוַח לְיִשְׂרָאֵל בְּמַה שֶׁעוֹשֶׂה הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, דְּאִם לֹא יַעֲשֶׂה הַיּוֹם יַעֲשֶׂנָּה בְּיוֹם אַחֵר, אֲבָל בְּמָרְחָץ וְרַחַיִם דְּהַמְּלָאכָה אֵינָהּ קְצוּבָה וְכָל יוֹם רֶוַח לְעַצְמוֹ דְּאִם לֹא יַעֲשֶׂה יוֹם אֶחָד יַפְסִיד הַיִּשְׂרָאֵל אוֹתוֹ הַיּוֹם, (יד) אֲבָל אִם שָׂכַר הָאֵינוֹ יְהוּדִי לְעַצְמוֹ וְכָל יוֹם רֶוַח לְעַצְמוֹ דְּאִם לֹא יַעֲשֶׂה יוֹם אֶחָד יַפְסִיד הַיִּשְׂרָאֵל אוֹתוֹ הַיּוֹם, אֵין כֵּן עִקַּר הַמְּלָאכָה בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל הוּא, וּמִדִּינָא אָסוּר, כְּמוֹ שָׁכִיר יוֹם דְּאַף דְּמִקַּבֵּל שָׂכָר לֹא אַמְרִינַן אַדַּעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד, הוֹאִיל וְנֶהֱנֶה הַיִּשְׂרָאֵל מִמְּלָאכָת שַׁבָּת [וַאֲפִלּוּ לְהַסַּ"ז לְקַמָּן בְּסִימָן רמ"ד סָעִיף קָטָן ה' דְּמַתִּיר לְהַרַמְבַּ"ם (פ"ו הי"ב), נִרְאֶה דְּאָסוּר גַּם כֵּן בָּזֶה מִדִּינָא, דְּרִגְילוּת לְהַקְפִּיד עַל הָאֵינוֹ יְהוּדִי כְּשֶׁמְּבַטֵּל אֵיזֶה יוֹם]. וְכֵיוָן דְּמִדִּינָא אָסוּר, אֲפִלּוּ נִתְפָּרְסֵם שֶׁשָּׂכְרוֹ לְשָׁנָה, וְגַם הוּא חוֹשֵׁשׁ לְתַחְבּוּלוֹת דְּאֵין בּוֹ מַשּׁוּם מַרְאִית הָעַיִן, גַּם כֵּן אָסוּר, וְאֵין הַתֵּר כִּי אִם כְּהֵיכָא דְּיֵשׁ לָאֵינוֹ יְהוּדִי קְצָת חֵלֶק בְּרֶוַח הַשַּׁבָּתוֹת, דְּאָז אָמְרִינַן דְּאַדַּעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד וּמֻתָּר בְּרַחַיִם וְגַם בְּמָרְחָץ בְּמָקוֹם שֶׁנִּתְפָּרְסֵם הַדָּבָר וְכִבְסָעִיף ב', וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁמַּתִּיר (טו) הֵיכָא שֶׁמּוֹכְרוֹ לוֹ לְגַמְרֵי בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת: **ב (יא) מֻתָּר וְכוּ' אוֹ לִתְּנָם וְכוּ'.** דְּתוּ לֵיכָא חֲשָׁדָא, וְאַף דְּאֵין דֶּרֶךְ אוֹתוֹ הַמָּקוֹם וְאוֹתוֹ הָאִישׁ רַק לְהַשְׁכִּיר, מִכָּל מָקוֹם מֻתָּר גַּם בַּאֲרִיסוּת, דְּיִתְלוּ דְּהִשְׁכִּירוֹ לוֹ: (יב) **רַק שְׂכָרָם.** בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כתוב בתשו' הגאונים) הֵבִיא בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הַגְּאוֹנִים דְּהוּא הַדִּין אִם קָנָה מֵאֵינוֹ יְהוּדִי וְתֵכֶף קֹדֶם שֶׁיָּשַׁב בָּהּ הִשְׁכִּירָם דְּלֹא נִקְרָא שְׁמוֹ עָלָיו, וְיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה [מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים]: (יג) **מֵאֵינוֹ יְהוּדִי.** דְּאִם הָיָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִרְאֶה דְּאָסוּר, דְּעַל יְדֵי זֶה יַחְשְׁדוּ אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל בַּעַל הַמָּרְחָץ שֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי הוּא שָׂכִיר יוֹמוֹ: (יד) **וְחָזַר וְהִשְׁכִּירָם.** יֵשׁ אוֹמְרִים דְּבִשְׁכִירוּת נָמֵי אֵינוֹ מֻתָּר אֶלָּא כְּשֶׁלֹּא יָשַׁב בָּהּ הַיִּשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (שם) בְּקָנָה, אֲבָל הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּבִשְׂכָרוֹ מֵאֵינוֹ יְהוּדִי אַף שֶׁיָּשַׁב בָּהּ הַיִּשְׂרָאֵל מֻתָּר לְהַשְׁכִּירָהּ לְאֵינוֹ יְהוּדִי, דְּלֹא נִקְרָא שְׁמוֹ עָלָיו: (טו) **בְּבֵית דִּירָה.** הֵיְינוּ שֶׁהַמָּרְחָץ אֵינוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים רַק בַּחֲצַרוֹ בְּאֶחָד מֵהַבָּתִּים דִּירָה שָׁלּוֹ, וּלְכָךְ אִם אֵין רוֹחֲצִין בּוֹ בְּחֹל אֶלָּא אוֹתָן שֶׁבְּבֵיתוֹ, שָׁרִי, (טז) דַּאֲנָשִׁים אֲחֵרִים לֹא יֵדְעוּ אִם יֵשׁ שָׁם מָרְחָץ, וְאוֹתָן שֶׁבְּבֵיתוֹ הֵיְינוּ יוֹדְעִים מִזֶּה גַּם הֵם יוֹדְעִים שֶׁהִשְׁכִּירוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי. אֲבָל כְּשֶׁרוֹחֲצִין בּוֹ גַּם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים הֲלֹא נִתְפָּרְסֵם שֶׁיֵּשׁ שָׁם מָרְחָץ, וְאוֹתוֹ הַמָּרְחָץ נִקְרָא עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁיִּרְאוּ אַחֵר כָּךְ שֶׁעָשָׂן יוֹצֵא מִמֶּנּוּ בְּיֹמֵי הַשַּׁבָּת יִתְלוּ דְּבִשְׁלִיחוּתוֹ הִסִּיקוֹ הָאֵינוֹ יְהוּדִי. וְכָל זֶה כְּשֶׁהוּא בְּבֵית דִּירָה שֶׁלּוֹ, אֲבָל אִם הוּא עוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בְּמָקוֹם רוֹאִים, אִי אֶפְלוּ אִם אֵינָם רוֹחֲצִין בּוֹ רַק אוֹתָן שֶׁבְּבֵיתוֹ מִכָּל מָקוֹם אָסוּר, דְּהָא הַכֹּל יוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם מָרְחָץ וְאֵין הַכֹּל יוֹדְעִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יס) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ב) מִלְּקַמָּן סִימָן רמ"ד סָעִיף א' וּכְשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם (פ"ו הל' י"ב-י"ד) וְהָרַי"ן שָׁם (ע"ז ו: ד"ה ומה שכתוב): (יב) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומה שכתוב) בְּשֵׁם מַהֲרַי"ף אַבּוּהַב דְּמִדִּינָא אָסוּר: (יג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יד) מִמָּגֵן אַבְרָהָם וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים הַנַּ"ל. וְאַף דִּכְמָגֵן אַבְרָהָם סִיּם עוֹד דְּאַף אִם לֹא יַעֲשֶׂה הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת יִצְטָרֵךְ לְשַׁלֵּם לוֹ, עַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ב) שֶׁהִסְכִּים דְּאֵין תְּלוּי בָּזֶה, וְעַיֵּן בִּלְבוּשֵׁי שָׁרִד, ג] וְצָרִיךְ עִיּוּן בִּפְרָט זֶה: (מו) וּבָזֶה לֹא שַׁיָּךְ שָׂכַר שַׁבָּת דְּעַל עֵת הַמְּכִירָה קָנוּי לוֹ [לְהָאֵינוֹ יְהוּדִי לְגַמְרֵי, אֲבָל בִּשְׁכִירוּת צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה דַּוְקָא בְּהֶבְלָעָה [פְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן ת"נ (משב"ז) סָעִיף קָטָן ו']: ב (מו) אַלִּיָּה רַבָּה (סק"ח) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ג) ג"כ פסק שאסור מעיקר הדין וכן בס"ה פסק כן [ובמהדורא בתרא (ד"ה והשתא) חזר בו וכתב שאין אסור אלא משום מראית העין]. **ב]** בשו"ע הרב (קו"א סק"ב) משמע כשיטת המג"א דהוא בדווקא [וראה לעיל שבמהדורא בתרא חזר בו הרב מסברא זו].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah